ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՈՍՔԸ ՎԱԶԳԵՆ ԱՌԱՋԻՆԻ ՄԱՀՎԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՕՐԸ՝ ԱՐՏԱՍԱՆՎԱԾ ՇԻՐՄԻ ԱՌԱՋ (18 օգոստոս 1995 թ.)

Մայր Աթոռի ընտանիքի սիրեցյալ անդամներ, հոգևոր եղբայրներ, հոգևոր ճեմարանի ուսուցչական կազմի անդամներ, ուսանողներ, պաշտոնեության անդամներ,

Այս պահը մեր բոլորիս համար հուզիչ պահ մըն է բնական բերումովը մարդկային մեր զգացումներուն: Մի տարի առաջ էր, ճիշտ այս օրը, առավոտյան ժամը յոթը տասնհինգ րոպե անց, երբ այլևս աչքերը փակվեցան այն լույսին, զոր ան ըմպեց իր կյանքի ամբողջ տևողության: Շրթները փակվեցան այն խոսքին, զոր ան արտասանեց իր կյանքի բոլոր ժամանակներու ընթացքին և կենդանի լեզվով, բարբառով և գիրով, երբ այլևս հրաժեշտ տվավ աշխարհին, երեսունհինգ տարիներ շարունակ այս Մայրավանքի մեջ գլխավորագույն, բարձրագույն աստիճանի պատասխանատվության բեռը իր ուսերին վրա շալկելեն ետքը: Շատ քչերին է տրված այդքան երկար ժամանակաշրջանում այդքան ծանր բեռ տանելը: Զուտ մարդկային ուժերը ու կարողությունները, ես կհավատամ, բավական չեն այդ ծանր լուծը քաղցրորեն կրելու համար: Այդ ընելու համար Աստուծո ուժն է հարկավոր և կենսական:

Ես կհավատամ, որ Աստված տվավ մեր սիրեցյալ, երջանկահիշատակ նախորդին, այդ աստվածային ուժը, Սուրբ Հոգվույն ներշնչումը, հավատքին դիմացկունությունը, սիրույն առատությունը, հույսին ճոխությունը, որպեսզի այդ երեք աստվածախոս առաքինություններով՝ հավատքով, հույսով և սիրով, ինքը տանի ազգի կողմից իրեն վստահված և Աստուծո կողմից իրեն հանձնված այդ բարձր աստիճանի պատասխանատվությունը:

Սիրելիներ, կիրակի օրը մենք հանդիսավորապես ս. պատարագով և հոգեհանգստյան պաշտոնական արարողությամբ պիտի ոգեկոչենք զինքը իր մահվան առաջին տարելիցի առիթով: Մենք ցանկանալով ցանկացանք, որ այս պահը՝ ուրբաթ առավոտ, իր վախճանումի ճիշտ տարելիցի պահը, մենք Միաբանությամբ, իր հոգևոր զավակներով, պաշտոնեության անդամներով, հոգևոր ճեմարանի ամբողջ դասախոսական և ուսանողական կազմով, իբրև ընտանիք, զինքը հիշենք: Շատ բնական և արդար կնկատեմ, որ մենք այս առավոտը իրմով վերստին այցելվինք, իր ապրումներովը վերստին ջրդեղվինք, որովհետև երբ ես ճանչցա զինք մոտեն՝ զգացի իր մեջ աստվածային ուժին ներկայությունը, աստվածային պատգամներուն պատգամախոսը ըլլալու մեծ առաքինությունը:

Միայն մեկ խոսք ունիմ այս առավոտ մտերմորեն ձեր բոլորին ըսելու: Եթե օր մը պատմաբան մը ուզե այս շիրիմին վրա տող մը գրել, այդ տողը պիտի առնե Ավետարանի բառերեն և պիտի ըսե **«զոր ինչ պարտ էր առնել, արարի»** (ինչ որ պարտքս էր ընել՝ կատարեցի): Ես կհավատամ և, վստահ եմ, դուք էլ ինձ հետ կհավատաք, որ անիկա գերագույն աստիճանի պարտականության գիտակցությամբ ապրեցավ իր ողջ կյանքը, աշխարհական վիճակով և հոգևորական կարգավիճակով, մինչև իր վերջին օրը. իր կյանքի ութսունհինգ տարիները եղան վկայություն մը պարտականության գիտակցության տեր անձի մը: Մենք ինչ ունինք իբրև մարդ՝ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ: Աստված է, որ ունի իրավունք: Եվ եթե երբեք մեկը իր պարտականությունը կատարե, Աստուծո արժանի եղած ըլլալու հոգեկան գոհունակությունը կունենա: Բայց եթե մեկը իր պարտականությունը ամբողջականորեն, վավերականորեն, ճշմարտորեն, հարազատորեն չկատարե, թերի, անպատասխանատու ձևով կատարե, աշխարհի ամբողջ հարստությունը չի բավեր այն հոգեկան գոհացումը տալու այն մարդուն: Պարտականությունը լիապես կատարած մարդը այս աշխարհեն մեկնելու պահուն այն խղճի հանդարտությունը կունենա, որ ոչ ժամանակ խնայեց, որ ոչ կարողություն խնայեց և ոչ ալ մարդկային որևէ միջոց խնայեց պարտականությունը կատարելու ճամփուն վրա:

Այսօր այս գերեզմանեն, այս շիրիմեն, ինչպես անոր կողքը եղող մեր մյուս Հայրապետներուն շիրիմներեն մենք պետք է դաս մը քաղենք, կենդանի՛ դաս մը, ո՛չ գրքի, դասագրքի դաս մը, այլ կյանքեն բխող դաս մը, այն, որ ամեն մեկս ինչ աստիճանի վրա ալ որ գտնվինք, կաթողիկոսական աստիճանեն մինչև ամենապարզ աշխատավորը այս վանքին, ամենապարզ ուսանողը մեր հոգևոր ճեմարանի, ամեն մեկս կատարենք մեր պարտականությունը, գերագույն աստիճանի մակարդակով: Այն ատեն է, որ երկնքեն մեր սիրեցյալ Վազգեն Կաթողիկոսը ժպիտ կունենա իր հոգիեն աստղի լույսի պես արձակվող մեր կյանքերուն: Կատարենք այն, ինչ որ կոչված ենք կատարելու Աստուծմե, մեր ազգից և մեր պատմությունից:

Սիրելի անդամներ Մայր Աթոռիս ընտանիքին, այս Աթոռը, այս հաստատությունը, իր բոլոր բաժիններով չի նմանիր ո՛չ պետական հաստատության, ո՛չ առևտրական հաստատության, ո՛չ աշխարհիկ որևէ տեսակի հաստատության: Ասիկա հոգևո՛ր հաստատություն է, այստեղ ծառայելը գործ չէ միայն, այլ՝ պատի՛վ: Եթե այդ գիտակցությունը ունինք՝ այս Աթոռի դերակատարության առաքելության բարվոք և ատոք արդյունավորումը մեր բոլորիս վիզին պարտքն է, մեր բոլորիս՝ առանց խտրության: Հետևաբար, մեր գործերուն մոտենանք այնպես, ինչպես մեր հոգու պարտականությունը և ոչ թե իբրև ձևական գործ. և այն ատեն ես ձեզ կվստահեցնեմ, որ մեր Հայրապետները երկնքից մեզ կօրհնեն: Թող իրենց հիշատակը անմահ մնա: Վազգեն Վեհափառը ոչ թե միայն մեկ տարվան ընթացքին, այլ բազումբազում տարիներ պիտի հիշվի մեր բոլորիս և գալիք սերունդների կողմից: Թող այդ հիշատակը լինի քու վարձատրությունդ, Երկնաբնակ Հայրապետ Ամենայն Հայոց Տ. Տ. Վազգեն Առաջին Կաթողիկոս, Ամեն: